

Pohjois-Pohjanmaan
pelastuslaitos

Rivitaloyhtiön PALOTURVALLISUUS- OPAS

Opastaa
turvalliseen
asumiseen

VARAUTUMINEN TULIPALO- JA ONNETTOMUUSTILANTEISIIN

Pelastussuunnitelma

Pelastussuunnitelma vaaditaan jokaiselta asuinrakennukselta, jossa on vähintään kolme asuinhuoneistoa. Taloyhtiön hallitus on vastuussa pelastussuunnitelman laadinnasta, päivittämisestä sekä sisällön tiedottamisesta asukkaille.

Pelastussuunnitelma tehdään taloyhtiötä itseään - ei pelastuslaitosta varten. Pelastusviranomainen ohjaa ja neuvoo suunnitelman laadinnassa. Sen tulee sisältää vähintään seuraavat lakisäätiset asiat:

- ajantasaiset yhteystiedot
- vaarojen ja riskien arviointi sekä niiden ennaltaehkäisemiseksi tarvittavat toimenpiteet
- rakennuksen ja käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyt
- asukkaille ja muille henkilöille annettavat ohjeet onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä toimimisesta onnettomuus- ja vaaratilanteissa
- muut toimenpiteet liittyen taloyhtiön omatoimiseen varautumiseen, kuten esimerkiksi suunnitelma väestönsuojan käyttöönotosta.

Taloyhtiölle on hyvä nimetä turvallisuusasioista vastaavat henkilöt, jotka päivittävät pelastussuunnitelman aina tarvittaessa sekä seuraavat arjen turvallisuuden toteutumista taloyhtiössä.

Tulipalo- tai muussa onnettomuustilanteessa pelastuslaitoksen paikalle saapuminen saattaa kestää kauankin, jolloin asukkaiden kyky toimia oikein erilaisissa tilanteissa korostuu. Oikein toimimalla säästetään ihmishenkiä ja minimoidaan vahingot.

Hyvään pelastussuunnitelmaan saadaan useimmiten sisällytettyä kaikki tarpeelliset tiedot ja ohjeet alle 10 sivuun, jolloin asukkaatkin jaksavat lukea sen huolella läpi.

Pelastussuunnitelma tehdään taloyhtiötä ja sen asukkaita -ei pelastuslaitosta- varten!

Riskikartoitus on helppoa tehdä ideariih-tyyppisesti, jolloin esimerkiksi yhtiökokouksessa mietitään yhdessä kiinteistössä ja sen ympäristössä esiintyviä riskejä, minkä jälkeen aloitetaan toimenpiteiden suunnittelu riskien pohjalta.

Omaehtoiset tarkastukset

Määräaikaisen palotarkastuksen lisäksi on suositeltavaa suorittaa säännöllisesti omaehtoisia tarkastuksia kiinteistössä ja sen ympäristössä, jotta turvallisuus pysyisi halutulla tasolla. Tarkastuksilla on hyvä seurata tässä oppaassa mainittujen turvallisuusasioiden toteutumista sekä esimerkiksi päivittää pelastussuunnitelman riskikartoitusta.

Tiedottaminen

Vuorovaikutus asukkaiden ja taloyhtiön hallituksen sekä turvallisuusvastaavien välillä on erittäin tärkeää. Pelastussuunnitelman jalkauttamisen lisäksi on tärkeää tiedottaa asukkaille säännöllisesti muistakin turvallisuuteen liittyvistä asioista, kuten esimerkiksi lumenpudotuksesta tai remonteista. Tiedottamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi yleisten tilojen ilmoitustaulua, taloyhtiön verkkosivuja tai jaettavia tiedotteita. Turvallisuus kannattaa myös ottaa aiheeksi yhtiö- ja asukaskokouksissa. Tällä tavoin varmistetaan tiedon kulkeminen molempiin suuntiin ja osataan kiinnittää huomiota oikeisiin asioihin.

Osastointi

Rivitaloissa on edellytetty vuodesta 1990 lähtien asuntokohtaista osastointia myös ullakolle ja yläpohjan onteloon. Vanhempien rivitalojen suurin ongelma paloturvallisuudessa onkin yhtenäinen yläpohja, minkä vuoksi osastoinnin rakentamista yläpohjaan suositellaan esimerkiksi kattoremontin yhteydessä. Osastoinnilla estetään savukaasujen ja palon leviäminen yläpohjan kautta muihin asuntoihin.

Oli kyseessä sitten yläpohja, autosuoja, asunto, kattilahuone tai muu erikseen osastoitu tila, tulee varmistua, ettei osastointia ole rikottu vahingossa esimerkiksi remontin yhteydessä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että mahdolliset läpiviennit on tiivistetty asianmukaisesti ja rakenteet ovat muutenkin ehjiä. Palo-ovia ei saa kiilata auki, vaan niiden tulee olla itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia.

Palo-ovien tulee olla itsestään sulkeutuvia!

AVUN PAIKALLE SAAMINEN

Hätätilanteessa on erittäin tärkeää saada apu viivytyksettä paikalle, oli kyseessä sitten pelastuslaitoksen, poliisin tai ensihoidon tarve. Pitämällä seuraavat asiat kunnossa varmistat, että auttajat löytävät mahdollisimman nopeasti perille ja voivat esteettä aloittaa tarvittavat toimenpiteet.

Talonnumero

Talonumeron sekä asuntojen kirjain- tai numerotunnusten tulee näkyä pimeälläkin tielle, josta kiinteistölle saavutaan. Kesällä on myös huolehdittava, ettei kasvillisuus peitä tunnuksia.

Opastetaulu

Kahden tai useamman asuinrakennuksen taloyhtiöissä sisään tulotielle tai parkkipaikan läheisyyteen on sijoitettava opastetaulu, jonka näkee lukea autosta nousematta. Sen on hyvä olla myös valaistu, jolloin pimeyskään ei hidasta avun saantia oikeaan rakennukseen ja oikeaan asuntoon.

Opastetaulussa tulee olla ainakin rakennukset ja asunnot tunnuksineen, pihatiet, pelastustiet ja niiden painorajoitukset sekä olet tässä -merkki.

Opasteet

Reittien veden pääsulun, sähköpääkeskuksen ja väestönsuojan luokse tulee olla opastetut, jotta ne löydetään tarvittaessa nopeasti. Myös asukkaiden on tärkeää tietää niiden sijainti, jotta esimerkiksi putkirikon sattuessa vedentulo saadaan katkaistua mahdollisimman nopeasti.

Rivitaloihin suositellaan laitettavaksi näkyvään paikkaan yhteystiedot kiinteistöhuollosta, isännöitsijästä tai muusta henkilöstä, jonka avulla viranomaiset pääsevät tarvittaessa sisälle rakennukseen.

Pelastustiet ja pysäköinti

Rakennusluvassa pelastusteiksi määritellyt kulkuväylät merkitään pelastustie- ja tarvittaessa painorajoituskyttein. Pelastusteiden ohella myös muut kulkuväylät on tärkeää pitää vapaina, jotta esimerkiksi ambulanssi pääsee mahdollisimman lähelle.

Jokaisen taloyhtiössä on omalta osaltaan huolehdittava, että pysäköinti tapahtuu vain sille merkityillä paikoilla. Talvisin on myös muistettava huolehtia kulkuväylien avaruudesta.

MUUT ULKOALUEEN PALOTURVALLISUUS- TEKIJÄT

Jäteastiat ja -katokset

Jäteastioiden etäisyydet räystääslinjoista palon leviämisen estämiseksi tulee olla

- yksittäisellä astialla vähintään 4 metriä
- useammalla astialla vähintään 6 metriä
- jätekatoksella vähintään 8 metriä

Tätä lähempänä olevien katoksien tulee olla rakennusmääräysten mukaisesti palo-osastoidut.

Lukituksella ja pihavalaistuksella saadaan pienennettyä tuhopolttoriskiä!

Autosuojat

Autosuojat ovat vain moottoriajoneuvojen säilytystä varten, mutta niissä sallitaan myös ajoneuvokohtaisten varaosien sekä työkalujen säilytys. Lisäksi pienissä alle 60 m²:n autosuojissa saa säilyttää enintään:

- yhden rengaskerran autoa kohden
- 60 litraa helposti syttyviä palavia nesteitä, kuten bensiiniä
- 200 litraa palavia nesteitä, joiden leimahduspiste on yli 55 °C, kuten dieseliä sekä
- 25 kg nestekaasua erillisessä säiliössä, kunhan lattiataso ei ole maanpinnan alapuolella.

Suuremmissa yhtenäisissä autosuojissa palavia aineita ei saa säilyttää. Renkaita sallitaan yksi rengaskerta autoa kohden, jos autosuoja on erillään asuinrakennuksista.

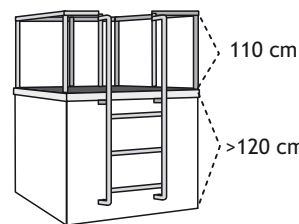
Palavien nesteiden ja kaasujen käsittely, esimerkiksi tankkaus, on kiellettyä autosuojassa. Lisäksi autosuojassa olisi suositeltavaa olla tarkastettu käsisammutin näkyvällä paikalla.

Ullakolle pääsy

Kun ullakkotilan vapaa korkeus ylittää 60 cm, tulee sen jokaiseen osastoon päästä sammutustyön helpottamiseksi. Yleensä pääsy ullakolle on järjestetty joko talon päätyyn tai katolle sijoitetun luukun kautta tai sisäkautta välipohjaluukulla. Normaalisti kiinni pidettävissä luukuissa ei tarvitse olla suljinta, mutta jos luukku on osana osastointia, tulee siinä olla opaste muistuttamassa luukun sulkemisesta. Aukon mitat oltava vähintään 60x60 cm.

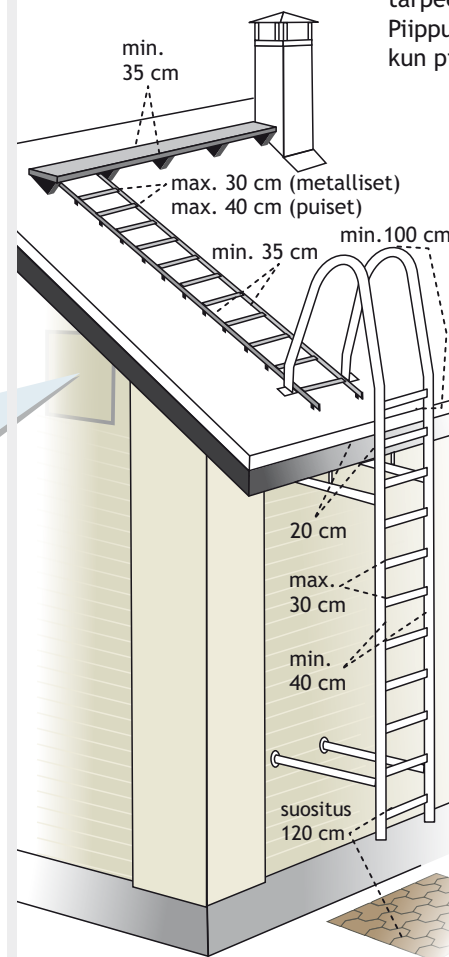
Kattotyöskentely turvallisesti

Jos katolla on huoltoa vaativia laitteita tai hormoneja, on kiinteistössä oltava talotikkaat sekä tarvittaessa lapetikkaat ja kattosillat. Kaikkien näiden kunnosta sekä kiinnitysten tukevuudesta on huolehdittava, jotta katolla liikkuminen olisi mahdollisimman turvallista.

Enintään kaksikerroksisessa rakennuksessa tikkaat voivat olla joko syöpymistä vastaan suojattua metallia tai lahosuojattua puuta. Kummassakin tapauksessa tulee varmistua, että tikkaiden yläpää on tukevasti kiinni vesikatossa tai räystäässä. Kun on tarpeen estää lasten kiipeäminen tikkaille, tulee alimman puolan olla väh. 120 cm:n korkeudella maasta. Kiipeämissuoja sekä vedettävä tai käännettävä jatkos tikkaiden alapäässä ovat myös varteenotettavia vaihtoehtoja estämään tarpeettomia tikkaille kiipeämisiä.

Piipputikkaat ja suojakaide vaaditaan, kun piipun korkeus ylittää 120 cm.

Varatie

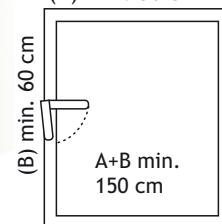
Rivitalossa, kuten muissakin asuinrakennuksissa, on oltava jokaisessa kerroksessa uloskäytävän lisäksi vähintään yksi varatie. Varatie on yleensä järjestetty joko parvekkeen tai ikkunan kautta.

Varatieikkuna

tulee aina olla varustettu kiinteillä avauskahoilla.

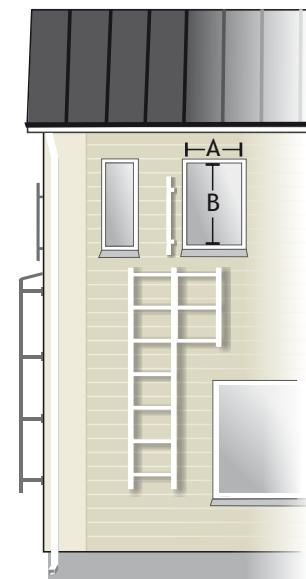
Vapaan aukon mitat vähintään:

(A) min. 50 cm

Varatietikkaat

Jos parvekkeen tai varatienä toimivan ikkunan korkeus maanpinnasta on yli 3,5 m, vaaditaan lisäksi seinään kiinnitetyt varatietikkaat, jotka mitoitetaan tavallisten talotikkaiden tapaan.

YLEISET TILAT

Rivitalon yleisissä tiloissa ei tule säilyttää sinne kuulumatonta tavaraa. Ylimääräinen tavara heikentää oleellisesti poistumisturvallisuutta sekä lisää tulipaloriskiä. Onnettomuustilanteessa ne myös hankaloittavat sammutus- ja pelastustoimintaa.

Ulkoiluväline- ja pyörävarastot on nimensä mukaisesti tarkoitettu ulkoiluvälineiden, lastenrattaiden ja pyörien säilytykseen. Esimerkiksi ruohonleikkuria ei tule säilyttää siellä, ellei kyseessä ole erillinen rakennus riittävällä osastoinnilla tai riittävällä etäisyydellä muista rakennuksista.

Irtaimistovarastoissa ei tule säilyttää palavia nesteitä, nestekaasuja eikä muita vaaralliseksi luokiteltavia aineita. Irtaimistovarastossa saa säilyttää autonrenkaita yhden rengaskerran autoa kohden.

Saunoissa on tärkeää, että kiuas on tukevasti kiinnitetty ja sen sähköjohto ja vastukset ovat ehjiä. Kiuaskohtaisia suojaetäisyyksiä, jotka löytyvät kiukaan kilvestä, tulee myös noudattaa. Kiukaan ympärillä on hyvä olla suojakaide estämässä horjahtamista kiukaan päälle.

Pyykkien kuivaaminen löylyhuoneessa on kiellettyä, sillä pyykkien putoaminen kiukaan päälle kuumuuden löysäämältä narulta on yksi tavallisimmista syistä saunasta alkaneisiin tulipaloihin.

Pesutuvassa tulee muistaa pesukoneen nukkasihdin ja suodattimien säännöllinen puhdistus. Jos pesukone tai kuivauslaite pitää normaalista poikkeavaa ääntä, on käyttö keskeytettävä ja laite korjattava.

Kuivaushuoneessa on tärkeää, että pyykkien tippuminen narulta kuivauslaitteen päälle on estetty. On myös hyvä tiedottaa asukkaille, että he osaavat varoa pesukoneen ylitäyttämistä ja kuivauslaitteen peittämistä, sillä niistä voi aiheutua ylikuumenemisen seurauksena tulipalo.

TEKNISET TILAT

Taloyhtiön tekniset tilat on tarkoitettu pelkästään talotekniikalle, ja niissä tulee olla esteetön pääsy laitteistojen luokse. Niissä ei siis tule säilyttää ylimääräistä tavaraa. Sähköpääkeskuksen sekä veden ja kaasun pääsulkujen sijaintien tulee olla opastettu selvästi, jotta niiden luokse löytää vaivattomasti hätätilanteessa.

Sähköpääkeskuksen osalta on tärkeää huolehtia, ettei jännitteellisiä johtojen päitä ole esillä eikä sulaketaulussa ole avonaisia sulakepaikkoja sähköisku- ja tulipalovaaran vuoksi. Sähkötäuluissa tulee myös olla kiinnitettyinä tarvittavat suojakannet.

Kattilahuoneiden ja polttoainevarastojen tulee olla rakennusluvan mukaisia. Uusi rakennuslupa tarvitaan, jos esimerkiksi öljysäiliön paikkaa vaihdetaan tai hormistoon tehdään muutoksia. Kattilahuoneessa on hyvä olla tarkastettu käsisammutin helposti saatavilla.

Kattilahuone on aina oma palo-osastonsa, jossa saa säilyttää enintään 3 m³ polttoöljyä suoja-altaalla varustetussa säiliössä tai 0,5 m³ halkoja tai 0,5 m³ muuta kiinteää polttoainetta tiiviissä teräsastiassa. Jos polttoöljymäärä on yli 3 m³, tulee polttoainevaraston muodostaa oman palo-osastonsa, jossa säiliö on suoja-altaassa. Pohjavesialueilla sijaitsevien säiliöiden ensimmäinen määräaikaistarkastus on aina 10 vuoden kuluttua asentamisesta, jonka jälkeen tarkastusväli riippuu todetusta kuntoluokasta. Kunnalliset ympäristönsuojelumääräykset edellyttävät usein säiliön säännöllisen tarkastuksen myös pohjavesialueen ulkopuolella.

Öljysäiliön täyttöputken yhteydessä on oltava ylitäytönestön öljyvahinkojen torjumiseksi. Lisäksi täyttöputken tulee olla lukittu ilkivallan estämiseksi.

Palo-osastoinnin toteutumiseksi palo-ovia ei saa kiilata auki, vaan niiden täytyy olla itsestään sulkeutuvia ja salpautuvia, jolloin ne estävät savun ja palon leviämisen osastojen välillä.

Kiinteää polttoainetta tai öljyä käyttävän lämmityskattilan hormi tulee huuhdella vuosittain!

Käytöstä poistettu öljysäiliö tulee puhdistaa sekä säiliön käyttö tulee estää esimerkiksi tulppaamalla täyttöputki ja poistamalla ylitäytönestön.

PALVAROITTIMET

Jos rivitalolle on haettu rakennuslupaa 1.2.2009 tai sen jälkeen, on siihen tullut asentaa huoneistokohtaiset sähköverkkoon kytketyt paristovarmennetut palvaroitinimet. Tällöin yleensä palvaroitinimien paristonvaihto- sekä huoltotyöt kuuluvat taloyhtiön vastuulle. Taloyhtiö huolehtii lisäksi palvaroitinimien uusimisesta niiden vanhentuuessa tai rikkoutuessa. Uusissa palvaroitinimissa on merkintä, jolloin ne on vaihdettava uusiin. Käyttöikä on yleensä 8-10 vuotta.

Asukkaille on tärkeää tiedottaa, että sähköverkkoon kytketyn palvaroitinimen säännöllinen testaus on heidän vastuullaan. Tavalliset paristokäyttöiset palvaroitinimet ja niiden hankkiminen ovat kokonaan asukkaan vastuulla.

Rivitaloasunnon jokaisen kerroksen sekä niihin yhteydessä olevan ullakon ja kellarikerroksen tulee olla varustettu ja vähintään yhdellä palvaroitinimella. Jokaisella tasolla on oltava vähintään yksi palvaroitin alkavaa 60 m²:ä kohden.

Pelastusviranomaisen suosittelee asentamaan sähköverkkoon kytkettyjä palvaroitinimia myös niihin kiinteistöihin, joissa niille ei ole ennestään velvoitetta.

SAVUHORMIT JA NUOHOU

Taloyhtiössä tulee olla selkeä vastuunjako taloyhtiön ja asukkaiden välillä siitä, kuka huolehtii tulisijojen ja savuhormien nuohouttamisesta ajallaan.

Jos jokainen asukas vastaa itse asuntonsa tulisijan ja hormin nuohouksesta, on taloyhtiössä varmistettava, että kaikki asukkaat tietävät sovittun järjestelyn.

Nuohous on suoritettava vuosittain. Säännöllisellä nuohouksella estetään tehokkaasti nokipaloja sekä muita palovahinkoja. Myös tulisijan hyötysuhde paranee oleellisesti, kun tulipinnat pidetään puhtaina.

Tulisijat ja savuhormit tulee nuohota vuosittain!

VÄESTÖNSUOJA

Jos taloyhtiöstä löytyy väestönsuoja, on reitti sinne opastettava näkyvästi ulkoa asti ja sen sijainti on määriteltävä pelastussuunnitelmassa.

Jos väestönsuojaa käytetään muuhun käyttötarkoitukseen normaalioloissa, on käytön vastattava sen rakennuslupan mukaista käyttötarkoitusta. Suojan on oltava laitettavissa tarvittaessa käyttökuntoon 72 tunnissa.

Väestönsuojalle tulee tehdä määräaikaistarkastus ja tiiveyskoe vähintään 10 vuoden välein. Lisäksi väestönsuojalle, sen laitteille sekä varusteille on tehtävä vuosittain tarvittavat huolto- ja tarkastustoimenpiteet.

Sekä määräaikaistarkastukset että vuosihuollot kirjataan pöytäkirjaan, jota säilytetään väestönsuojassa. Edellä mainitun pöytäkirjan lisäksi väestönsuojasta tulee löytyä seuraavat asiakirjat:

- käyttö- ja huolto-ohjeet väestönsuojalle ja sen laitteille
- ohjeistus väestönsuojan käyttökuntoon laittamiseksi
- tiedot henkilömäärästä, jolle väestönsuoja on suunniteltu ja tarkoitettu
- kopio pelastussuunnitelmasta.

Nykyisen pelastuslain mukaan väestönsuojassa ei välttämättä tarvitse enää olla kiinteää puhelinliittymää, vaan vaihtoehtoisena ratkaisuna käy myös niin sanottu laajakaista-antenni.

Sen kautta voidaan käyttää kaikkien operaattoreiden liittymiä kenen tahansa matkapuhelimesta, minkä vuoksi väestönsuojaan ei tarvitse hankkia erikseen omaa puhelinta.

Jos laitteiden ohjeet ovat kadonneet, maahanantolalta saa tilattua uudet!

Väestönsuojalle kannattaa nimetä hoitaja, joka huolehtii huoltojen ja tarkastusten suorittamisesta ajallaan. Valmiudet niiden suorittamiseen saa esimerkiksi käymällä väestönsuojan hoitajan kurssin.

TULIPALOT

Vaarallisinta tulipalossa ovat myrkylliset savukaasut, joita hengittäessään ihminen menettää nopeasti tajuntansa. Suomessa tapahtuu vuosittain keskimäärin 80 palokuolemaa, joista 60 - 90 % aiheutuu savukaasuista.

Tulipalo kehittyy hengenvaaralliseksi muutamassa minuutissa, mitä ennen alkusammutuksen ja poistumisen olisi tapahduttava. Savukaasujen peittäessä nopeasti näkyvyyden poistuminen vaikeutuu huomattavasti.

Rakennuksissa syttyy vuosittain 6000 - 7000 tulipaloa, joista puolet on ihmisen itsensä aiheuttamia. Näistä 30 % on tahallaan ja 30 % huolimattomuudella aiheutettuja. Lähes puolet tahallisista tulipaloista kohdistuu helposti syytettäviin sekä valvomattomiin paikkoihin, kuten jäteastioihin.

Huolimattomuudesta aiheutuneet tulipalot syntyvät yleisimmin sähkölaitteiden ja tulisijojen käyttövirheistä. Myös runsas alkoholin käyttö ja huolimaton tupakointi liittyvät usein tulipalojen syttymiseen.

Tulipaloista iso osa voidaan ennaltaehkäistä

Tuhopolttoja voidaan torjua helposti estämällä asiattomien pääsy paikkoihin, joissa palo on helppo sytyttää, sekä poistamalla syttyvä materiaali rakennusten läheisyydestä. Lisäksi pihan valaistuksen on todettu vähentävän tuhopolttoriskiä.

Useimmat huolimattomuudesta aiheutuneet tulipalot voitaisiin ehkäistä noudattamalla ohjeita ja määräyksiä. Niistä tiedottamalla sekä niiden toteuttamista valvomalla saadaan paloturvallisuutta lisättyä huomattavasti.

Pelastusviranomainen suosittelee tutustumaan myös vakuutusyhtiön suojeluohjeisiin rivitalon paloturvallisuuden parantamiseksi.

Lisätietoa turvallisuusasioista

www.pelastustoimi.fi/turvatieoa

